

Πώς μπορώ να προφυλαχθώ;

Μπορείτε **να προστατεύεστε από τα τσιμπήματα των κουνουπιών**, κυρίως από το σούρουπο έως το πρωί και **να περιορίζετε τα σημεία που αφήνουν τα αυγά τους**, στους ιδιόκτητους χώρους σας:

- **Φοράτε μακριά μανίκια και παντελόνια**, ανοιχτόχρωμα και φαρδιά ρούχα.
- **Χρησιμοποιείτε εντομοαπωθητικά σώματος** (εγκεκριμένα στη χώρα*), στο ακάλυπτο δέρμα και επάνω από τα ρούχα, με μία από τις παρακάτω δραστικές ουσίες:

- DEET (N,N – διεθυλοτολουαμίδη), ή
- Ικαριδίνη (icaridin), ή
- IR3535, ή
- Citriodiol Eucalyptus citriodora oil, hydrated, cyclized (ec oil (h/c)).

Ακολουθείτε αυστηρά τις οδηγίες χρήσης.

- **Κάνετε συχνά λουτρά καθαριότητας.**
- **Τοποθετείστε και χρησιμοποιείτε σήτες** σε παράθυρα, πόρτες, μπαλκονόπορτες.
- **Χρησιμοποιείτε κουνουπιέρα** (και σε κούνιες και καρότσια βρεφών).
- **Χρησιμοποιείτε εντομοκτόνα/ εντομοαπωθητικά χώρου** (εγκεκριμένα στη χώρα*), π.χ. ταμπλέτες ή υγρά (στην πρίζα), «φιδάκια», αεροζόλ κλπ. Ακολουθείτε πάντα αυστηρά τις οδηγίες χρήσης.
- **Χρησιμοποιείτε ανεμιστήρες ή κλιματιστικά.**
- Ποτίζετε -κατά προτίμηση- τις πρωινές ώρες.
- Κουρεύετε τακτικά το γρασίδι, τους θάμνους και τις φυλλωσιές.
- **Μην αφήνετε στάσιμα νερά πουθενά**, μέσα και έξω από το σπίτι σας, στα μπαλκόνια, στην αυλή, στο χωράφι σας. Τα κουνούπια αφήνουν τα αυγά τους σε στάσιμα νερά (ακόμα και σε μικρές συλλογές νερού):
 - **Τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα αδειάζετε/ ανανεώνετε το νερό ή αναποδογυρίστε ή καλύψτε όλα τα αντικείμενα που μαζεύουν νερό**, π.χ. βαρέλια, κουβάδες, κάδους, λεκάνες, βάζα, πιατάκια γλαστρών, ελαστικά αυτοκινήτων, καρότσια, βάρκες, στέρνες, ποτίστρες ζώων, διακοσμητικές λιμνούλες, πηγάδια, δεξαμενές.
 - **Απομακρύνετε τα στάσιμα νερά** από εγκαταλελειμμένες πισίνες και σιντριβάνια, δεξαμενές, υπόγεια, θεμέλια οικοδομών.
 - **Καθαρίστε τις υδρορροές**, τα φρεάτια και τα λούκια από φύλλα και σκουπίδια.
 - **Καλύψτε με σήτα τους αγωγούς εξαερισμού των βόθρων.**

Καθώς οι περιοχές κυκλοφορίας του ιού δεν μπορούν να προβλεφθούν με ασφάλεια, τηρείτε τα ατομικά μέτρα προστασίας από τα κουνούπια, σε όλη την επικράτεια, καθόλη την περίοδο κυκλοφορίας των κουνουπιών. Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και άτομα με χρόνια υποκείμενα νοσήματα πρέπει να παίρνουν τα μέτρα τους με ιδιαίτερη συνέπεια.

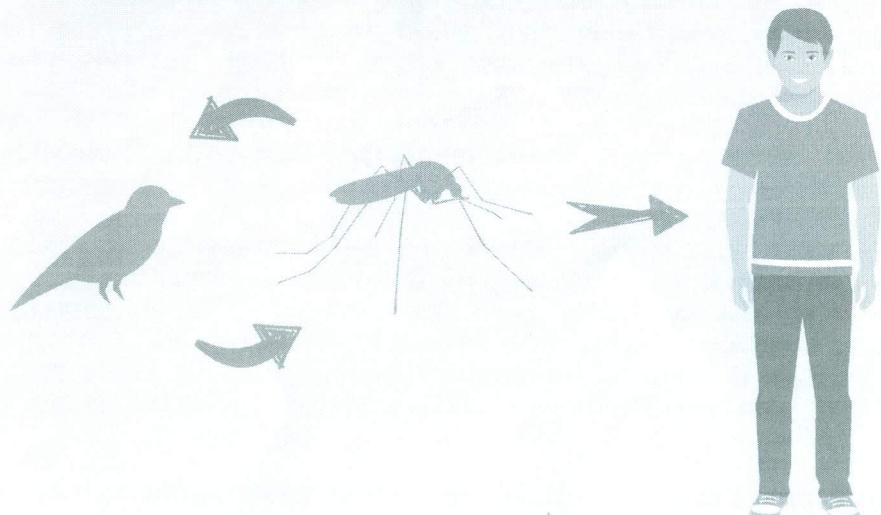
ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Ιός του Δυτικού Νείλου
Μαθαίνω και προφυλάσσομαι

Τι είναι ο ιός του Δυτικού Νείλου;

Είναι ένας ιός που μεταδίδεται κυρίως με τσίμπημα μολυσμένου κουνουπιού και μπορεί να προκαλέσει νόσο στον άνθρωπο και σε ορισμένα ζώα (π.χ. άλογα). Ονομάσθηκε έτσι γιατί αναγνωρίσθηκε πρώτη φορά στην επαρχία του Δυτικού Νείλου στην Ουγκάντα, το 1937.

Πώς μεταδίδεται ο ιός του Δυτικού Νείλου στον άνθρωπο;

Ο ιός μεταδίδεται κυρίως με το τσίμπημα μολυσμένων κουνουπιών. Τα κουνούπια μολύνονται όταν τσιμπούν μολυσμένα πτηνά (ορισμένα είδη), που αποτελούν τη βασική δεξαμενή του ιού στη φύση. Τα μολυσμένα κουνούπια μεταδίδουν στη συνέχεια τον ιό σε ανθρώπους και σε άλλα ζώα, με το τσίμπημά τους.

Οι άνθρωποι -όπως και άλλα θηλαστικά (π.χ. άλογα)- που έχουν μολύνθει θεωρείται ότι δεν μεταδίδουν περαιτέρω τον ιό σε άλλα κουνούπια (δεν μολύνουν κουνούπια). Επίσης, έχουν αναφερθεί λίγες περιπτώσεις που ο ιός μεταδόθηκε μέσω μετάγγισης αίματος ή μεταμόσχευσης οργάνων, και σπανιότατες περιπτώσεις μετάδοσης από τη μητέρα στο έμβρυο ή με το μητρικό γάλα.

Ο ιός δεν μεταδίδεται άμεσα από έναν μολυσμένο άνθρωπο σε έναν άλλο μέσω της συνήθους κοινωνικής επαφής (π.χ. άγγιγμα, φιλι), ούτε μέσω σεξουαλικής ή άλλης επαφής. Δεν μεταδίδεται επίσης από την απλή επαφή με ζώα ή πουλιά.

Πώς έρχεται ο ιός σε μία περιοχή;

Ο ιός έρχεται σε μία περιοχή με μολυσμένα άγρια μεταναστευτικά πτηνά. Στη συνέχεια μεταδίδεται στα κουνούπια της περιοχής και σε τοπικούς πληθυσμούς -κυρίως άγριων- πτηνών.

Ποια κουνούπια μεταδίδουν τον ιό του Δυτικού Νείλου;

Αν και μπορεί να μολυνθούν από τον ιό πολλά είδη κουνουπιών, **τα «κοινά» κουνούπια** (γένους *Culex*) φαίνεται να είναι τα πιο σημαντικά για τη μετάδοση του ιού σε ανθρώπους. Τα κουνούπια αυτά υπάρχουν παντού, μέσα στο σπίτι μας και έξω, σε αστικό και αγροτικό περιβάλλον και τσιμπούν κυρίως βραδινές ώρες (από αργά το απόγευμα έως το πρωί).

Κινδυνεύω να κολλήσω ιό του Δυτικού Νείλου στην Ελλάδα;

Κρούσματα της λοίμωξης εμφανίζονται σε πολλές χώρες παγκοσμίως, όπως και στη νότια, κεντρική, ανατολική και δυτική Ευρώπη, σε ετήσια βάση. Από το 2010 και μετά, εμφανίζονται κρούσματα σχεδόν κάθε χρόνο στην Ελλάδα, κατά τους καλοκαιρινούς και φθινοπωρινούς μήνες. Ως εκ τούτου, θεωρείται ότι **ο ιός έχει «εγκατασταθεί» στη χώρα μας και αναμένεται η κυκλοφορία του και η εμφάνιση περιστατικών σε κάθε περίοδο κυκλοφορίας των κουνουπιών.**

Ποια είναι τα συμπτώματα όσων μολύνονται από τον ιό του Δυτικού Νείλου;

- Τα περισσότερα άτομα (το 80%) δεν παρουσιάζουν κανένα σύμπτωμα.
- Το 20% των ατόμων παρουσιάζουν (σχετικά) ήπια νόσο, με πυρετό, γενικευμένη αδυναμία, πονοκέφαλο, πόνους στο σώμα, ή και εξάνθημα, ναυτία, εμετούς, διάρροιες, έντονη ανορεξία, κοιλιακό πόνο, λεμφαδενοπάθεια. Η νόσος αυτή συνήθως διαρκεί λιγότερο από μία εβδομάδα, αν και ορισμένες φορές παραμένουν κάποια συμπτώματα (π.χ. αίσθημα αδυναμίας) για εβδομάδες ή μήνες.
- Πολύ λίγα άτομα (λιγότερα από 1%) εμφανίζουν σοβαρή νόσο που προσβάλλει το νευρικό σύστημα (εγκεφαλίτιδα, μηνιγγίτιδα ή παράλυση), με πυρετό, πονοκέφαλο, δυσκαμψία αυχένα, διαταραχές επιπέδου συνείδησης (λήθαργο, νοητική σύγχυση, αποπροσανατολισμό, κώμα), παραλύσεις, σπασμοί, τρέμουλο, προβλήματα στην όραση. Στη σοβαρή νόσο, η ανάρρωση μπορεί να πάρει αρκετές εβδομάδες ή μήνες, ενώ μπορεί να υπάρχουν μόνιμες νευρολογικές βλάβες ή και -σε μικρό ποσοστό- θανατηφόρος κατάληξη.

Οι τοπικές δερματικές αντιδράσεις στο σημείο τσιμπήματος του κουνουπιού **δεν σημαίνουν ότι το κουνούπι ήταν μολυσμένο από τον ιό.**

Πότε εμφανίζονται τα συμπτώματα;

Μετά το τσίμπημα του μολυσμένου κουνουπιού μεσολαβούν συνήθως 2 έως 14 ημέρες μέχρι την εμφάνιση των συμπτωμάτων.

Ποια άτομα κινδυνεύουν περισσότερο να αρρωστήσουν σοβαρά;

Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (άνω των 50 ετών) κινδυνεύουν περισσότερο να αρρωστήσουν σοβαρά, καθώς και άτομα με ανοσοκαταστολή και χρόνια υποκείμενα νοσήματα.

Υπάρχει θεραπεία για τη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου;

Δεν υπάρχει ειδική θεραπεία. Τα πιο σοβαρά περιστατικά χρειάζεται να νοσηλευθούν και να λάβουν υποστηρικτική θεραπεία (π.χ. χορήγηση υγρών), ενώ τα πολύ σοβαρά περιστατικά μπορεί να χρειασθούν νοσηλεία σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας.

Πώς μπορώ να ενημερώνομαι για τις περιοχές όπου εμφανίσθηκαν κρούσματα;

Καθόλη την περίοδο μετάδοσης, κάθε εβδομάδα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας έκθεση με τα τρέχοντα επιδημιολογικά δεδομένα (με τον αριθμό των κρουσμάτων σε επίπεδο Δήμου). Επίσης, δημοσιεύονται οι «επιτρεπόμενες» περιοχές όπου εμφανίσθηκαν κρούσματα και στις οποίες λαμβάνονται μέτρα για την ασφάλεια του αίματος από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας.

II. Reduce the sites where mosquitoes lay their eggs:

Mosquitoes lay their eggs in standing water (even in small water collections).

**Participate all to reduce mosquitoes around you:
Identify and reduce the sites where mosquitoes
can lay their eggs, inside your own premises.**

- Do not leave stagnant water nowhere, inside and outside your house, yard or field.
- All items that hold water, such as:

barrels
buckets
trash containers
basins
vases
flowerpot saucers/ planters
vehicle tires
trolleys
boats
pets' water bowls
animal trough
decorative ponds
wells
tanks/ cisterns

- turned them over, or
- at least once a week empty them or refresh their water and scrub them, or
- cover them

- Remove stagnant waters from abandoned swimming pools and fountains, tanks, basements, building foundations.
- Clean the gutters and wells from leaves and garbages.
- Cover open vent/ plumbing pipes/ ventilation ducts of the septic tanks using wire mesh/screens.

What should we be careful about when we use insect repellent?

Only use products registered in the country*.

Always follow strictly the product label instructions.

- Apply the required (not excessive) quantity.
- Do not apply under clothing.
- Reapply if needed, every few hours, as directed.
- Do not apply onto eyes, mouth, and inside of the nose.
- Do not apply on wounds, burns, blisters or irritated skin.
- Apply sunscreen first.
- Use it mainly outside the house. When you return home, wash it out with soap and water.
- If you notice irritation, stop using it and inform your doctor.
- Pregnant women and breastfeeding mothers: should consult their doctor.

In addition, for children:

- Use products allowed for the age of the child (according to their label). Consult the pediatrician.
- Do not let the children use insect repellent on their own – Adults: spray it first onto your hands and then apply to them.
- Do not apply insect repellent onto their hands, eyes, mouth, and cut or irritated skin.

*Information on registered biocidal products (for operator and amateur users): at www.minagric.gr (LIST OF PLANT PROTECTION PRODUCTS & BIOCIDAL PRODUCTS)

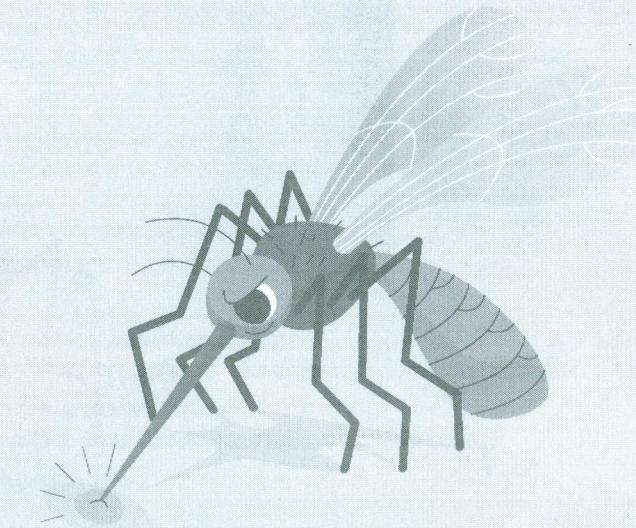
NATIONAL ORGANIZATION OF PUBLIC HEALTH

www.keelpno.gr

Tel: 210 5212054

**Protect yourselves
from mosquitoes**

Which diseases can be transmitted through mosquito bites?

Many diseases can be transmitted through the bite of infected mosquitoes, like malaria, infections from West Nile, Dengue, Zika, Chikungunya viruses etc.

Do all mosquitoes transmit diseases?

Mosquitoes transmit diseases **only if they are infected**, that is when they have previously bitten an infected human or animal (depending on the disease). Different mosquito species can transmit different diseases.

Is there a risk in Greece to get infected with a disease transmitted through mosquito bites?

In Greece there are some mosquito species that can transmit certain diseases, **if infected**:

West Nile virus, which is transmitted through the "house" common mosquitoes, is considered established in our country, and cases are recorded almost annually during the transmission season. In addition, over the last years a few sporadic introduced locally acquired malaria cases have been recorded in certain -mainly rural- areas.

Therefore, even though most mosquitoes around you are not infected, it is recommended to **receive measures** to protect yourselves. More specifically:

- **Protect yourselves from mosquito bites**
- **Reduce the sites where mosquitoes lay their eggs**

How can we protect ourselves from mosquitoes?

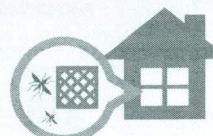
I. Protect yourselves from mosquito bites whenever they are active and bite (as different mosquitoes bite at different times of a day):

- **Wear appropriate clothing:** long sleeved shirts and long pants. More appropriate are the light coloured and loose clothes.
- **Use skin insect repellents** (registered in the country) on the exposed skin and over the clothes. Insect repellents should contain one of the following active ingredients with proved efficacy, such as:

- **DEET (N, N-diethyltoluamide)**
- **Icaridin** (also known as Picaridin or KBR 3023 in some countries)
- **IR 3535**
- **Citriodiol or Eucalyptus citriodora oil, hydrated, cyclized (ec oil (h / c))** (also known as Oil of Lemon Eucalyptus (OLE) or para-menthane-diol (PMD) in some countries)

- **Shower frequently** to remove the sweat.
- **Install and use screens** on windows and doors, balcony doors, or other house openings.

Regularly check and repair holes in screens.

- **Use mosquito net.**

For babies: cover crib, stroller, and baby carrier with mosquito netting.

Make sure that there are no mosquitoes trapped inside the mosquito net.

- **Use spatial insecticides /insect repellents** (registered in the country*), such as tablets or liquids (electric plug), mosquito coils, aerosols, etc.

If needed, seek for professional help*.

Always strictly follow the product label instructions.

- **Use fans or air conditioning:** Cool air reduces mosquito activity and makes it harder for them to reach you.

- **Preferably water plants in the morning,** to reduce the exposure to mosquitoes during watering.

- **Regularly bend grass, shrubs and foliage** (sites that adult mosquitoes find shelter).

